

Övergivet är givet

Nu får övergivna silobyggnader ett nytt liv. De har en stor potential för ett kreativt byggande och ett genuint hållbarhetsperspektiv. Tidskriften Betong har tittat närmare på tre av de mest omtalade projekten som genomförts i Europa.

Alla tre i Köpenhamn.

Text: CECILIA BOLTER **Foto:** XXXXX XXXXX

THE SILO ÄR ETT intressant bostadsprojekt som ligger i Nordhavn, strax utanför Köpenhamns centrum. Från att ha varit en sluten spannmålssilo, planerades den om till 39 exklusiva lägenheter som ritades av det danska arkitektkontoret Cobe. Efter att ha vunnit en idétävling för en ny detaljplan över Nordhavn, är Cobe också involverat i utvecklingen över hela området där det planeras bostäder för drygt 50 000 personer och lika många arbetsplatser.

BAKGRUNDEN till **THE SILO** bygger på en gammal vänskap mellan fastighetsutvecklaren Klaus Kastbjerg och Cobes grundare. The silo kan beskrivas som en både experimentell och kreativ ombyggnad av en sluten silo som byggdes om till 39 unika lägenheter med öppna och genomtänkta planlösningar fördelade på 17 våningar. En viktig förutsättning för att kunna göra ett bra projekt var en fördjupad insikt om och känslighet för byggnadens potential och platsens identitet. Cobe brainstormade idéer och levererade ett stort antal förslagsskisser för ett projekt som skulle komma att växa fram till ett av de radikalaste inom sin genre. Idén om att förankra en identitet som länkade till byggnadens och platsens historik blev en viktig grund. Man kan likna det vid en inre resa som sträckte sig utåt. Den inre resan handlade om ursprung och identitet; de råa betongväggarna bevarades liksom de varierande takhöjderna i befintliga lagerutrymmen som fyllt olika funktioner.

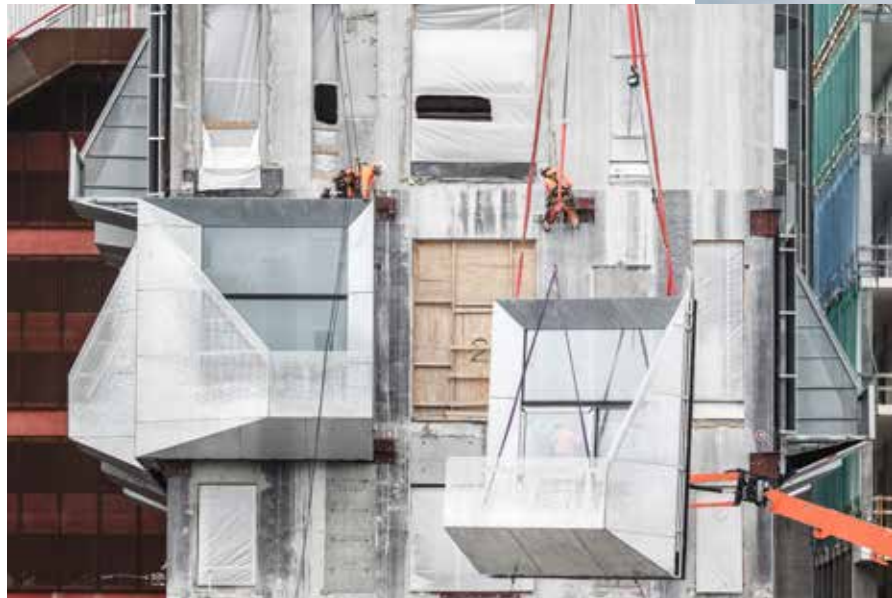
DEN YTTRE RESAN tog sig mer experimentella uttryck genom en extra fasad utanpå de befintliga betongfasaderna som ett klimatskal. Den byggdes upp av isolerade sandwichelement i galvaniserad stålplåt med integrerade balkonger som en viktig del av designkonceptet. Vinklade balkongväggar och räcken i perforerat stål ger fasaden en unik 3D-effekt med skulpturala former som varierar vartefter hur dagsljuset reflekteras i de halvt genomskinliga räcken. –Den galvaniserade plåten ger fasaden en mer naturlig lyster än aluminium som det först var tänkt, säger Caroline Nagel, arkitekt på Cobe.

The Silo handlar inte bara om identitet och förankring. En röd tråd genom hela projektet var också hållbarhet, miljö och återvinning. En av de första frågorna som ställdes var om man överhuvudtaget måste bygga nytt när det finns befintliga byggnader med potential. Att återvinna silobyggnaden visade sig bli ett intressant projekt. Betongen som blev över från håltagning för fönster och dörrar togs till vara och återanvändes till utformning av offentliga platser. –Vi återvann den överblivna betongen från all håltagning för dörrar och fönster och använde detta för estrader och sitt-

platser till urbana utemiljöer. Vi ville göra ett så lite koldioxidavtryck som möjligt, säger Caroline Nagel. **FÖR ATT BEVARA** den industriella atmosfären valde Cobe att behålla den råa betongen som främsta material invändigt. Lägenheternas takhöjder varierar från 3,5 till nästan 8 meter. Med så påtagliga höjdskillnader har varje lägenhet fått en unik planlösning, vilket har bidragit projektets unika karaktär. Några lägenheter har dubbla våningsplan och en del har loft-våningar (mezzanines) men en universell lösning är

»»»
The silo kan beskrivas som en både experimentell och kreativ ombyggnad av en sluten silo som byggdes om till 39 unika lägenheter med öppna och genomtänkta planlösningar fördelade på 17 våningar.

full takhöjd över vardagsrum och kök. Den påtagliga rumshöjden och de råa betongytorna bildar tillsammans en monumental atmosfär. En viktig idé bakom konceptet är The Silo skulle bli en multifunktionell byggnad och därmed få en stark urban förankring. Eventytorna på bottenvåningen är öppna för allmänheten, likaså restaurangen som upptar det inglasade våningsplanet högst upp. Där finns även en loungedel och en takterrass; en mötesplats på höjden. Ett projekt med flera innovativa lösningar och en intressant design. »

Uptio. Et utem everi del illamen isitationesed magnati accumquis as secto testor suntur minis qui ut fugitem ut

Uptio. Et utem everi del illamen isitationesed magnati accumquis as secto testor suntur minis qui ut fugitem ut

Uptio. Et utem everi del illamen isitationesed magnati accumquis as secto testor suntur minis qui ut fugitem ut

Uptio. Et utem everi del illamen isitationesed magnati accumquis as secto testor suntur minis qui ut fugitem ut

Uptio. Et utem everi del illamen isitationesed magnati accumquis as secto testor suntur minis qui ut fugitem ut

»

VID HAMNINLOPPET i Nordhavn ligger också ett av områdets nyare kontorsbyggnader; **PORTLAND TOWERS**. Två cylinderformade och inglasade kontorsbyggnader bärs upp 24 meter ovanför marken av två betongtorn. Det är Aalborg Portland's före detta cementsilo som byggdes 1979 och som konverterades till kontor 2013–2014 av NCC. DGA, Design Group Architects, fick uppdraget att rita det BREEAM-certifierade kontorsprojektet.

Med 14 000 kvadratmeter kontorsyta, erbjuder Portland Towers en av de attraktivaste arbetsplatserna i området. 360 graders panoramavyer på upp till 62 meters höjd och ett ljusinsläpp från golv till tak skapar ett luftigt och trivsamt kontorslandskap. På översta våningen finns en gemensam lunchrestaurang och en takterrass med vy över vattnet och intilliggande kvarter.

DGA LADE ett stort fokus på att fånga ett varierat ljus i fasadreflektionerna. Den slutgiltiga lösningen blev ett mönster av tonade glaspartier i den annars genomskinliga glasfasaden. De mörkare och ljusare glaspartierna reflekterar himlens toner med olika intensitet, vilket skapar

Med 14 000 kvadratmeter kontorsyta, erbjuder Portland Towers en av de attraktivaste arbetsplatserna i området.

ett blått skimmer i varierande toner. En intressant kontrast till de robusta silotorren som numera inhyser all vertikal cirkulation med trappor och hissar samt ventilation.

Det var det tyska företaget FKN Gruppe som fick uppdraget att tillverka det A-klassade fasadsystemet som transporterades med båt från Tyskland och monterades på plats. En minutiös detaljprecision var nödvändig för att lyckas glida in alla glaspartier i aluminiumprofilerna och sedan klicka fast dem i stålfogarna. »

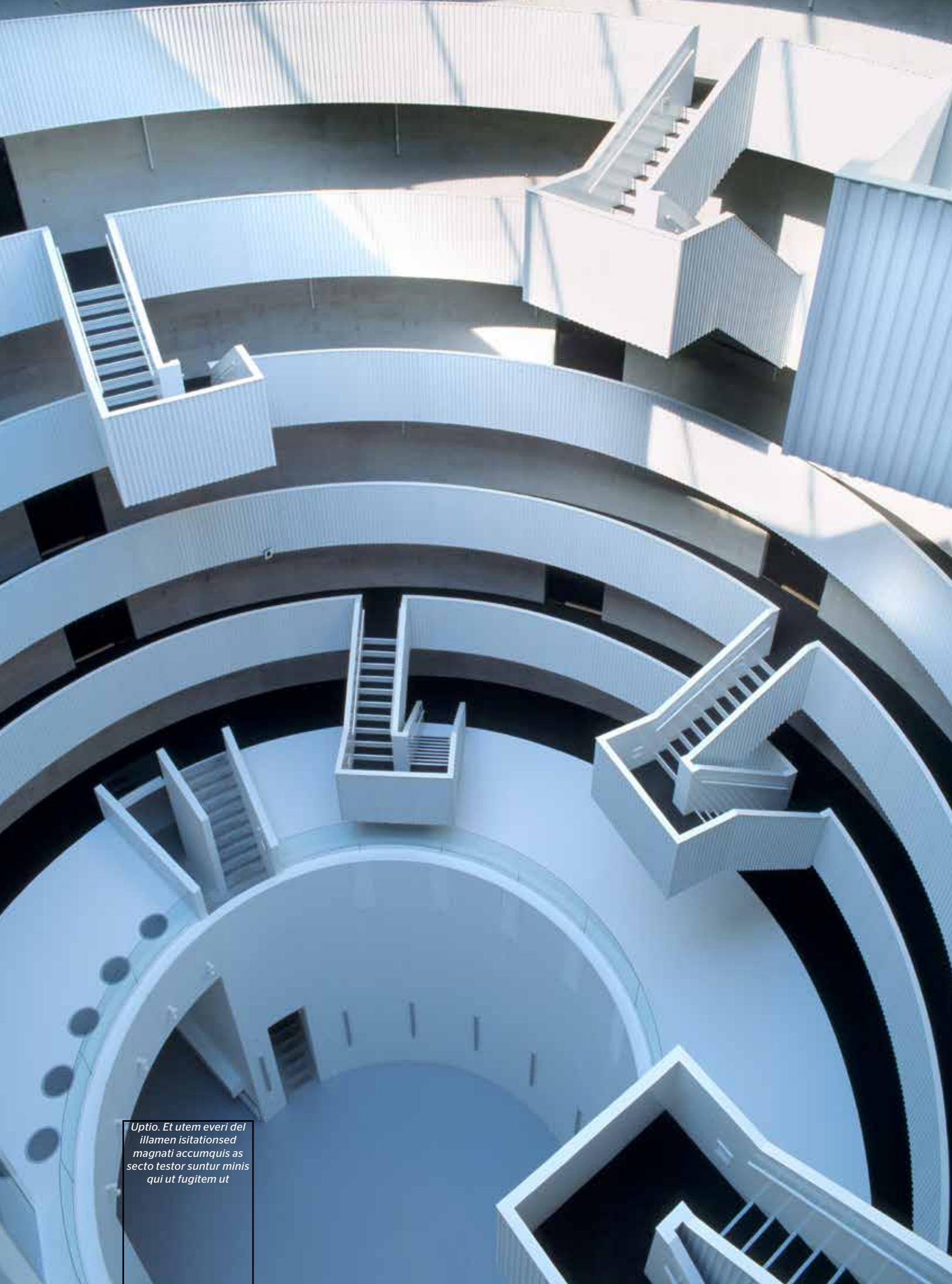

Uptio. Et utem everi del illamen isitationesd magnati accumquis as secto testor suntur minis qui ut fugitem ut

Uptio. Et utem everi del illamen isitationesd magnati accumquis as secto testor suntur minis qui ut fugitem ut

Uptio. Et utem everi del illamen isitationesd magnati accumquis as secto testor suntur minis qui ut fugitem ut

*Uptio. Et utem everi del
illamen isitationsed
magnati accumquis as
secto testor suntur minis
qui ut fugitem ut*

*Uptio. Et utem
everi del illamen
isationsed
magnati
accumquis as
secto testor
suntur minis qui
ut fugitem ut*

Uptio. Et utem everi del illamen isitationsed magnati accumquis as secto testor suntur minis qui ut fugitem ut

» –Ett riktigt precisionsjobb som genomfördes både snabbt och proffsigt, säger Morten Ulf Jörgensen, arkitekt på Design Group Architects

MORTEN ULF JÖRGENSEN, berättar att det fanns flera utmaningar med bygg- och planbestämmelser. Exempel på detta var att de tillåtande måtten var för begränsade för att projektet i dess nuvarande form skulle kunna utformas och byggas till ett väl fungerande kontor.

–Vi fick ansöka om en ändring i detaljplanen, men till slut beviljades vår ansökan om att utöka radien från sex till åtta meter. En avgörande skillnad för projektets utveckling, säger Morten Ulf Jörgensen.

Gemini Residence är en stilren byggnad som lever upp till ”less is more”. 84 lägenheter byggdes i åtta våningar som tycks hänga på utsidan av tornen.

En annan viktig utmaning berörde konstruktionen. De två glastornen, som är sammanfogade till en byggnad måste stabiliseras för att motverka rörelser vid kraftiga vindbyar. Dess grund byggdes upp av solida stålbalkar som var ca en meter höga och sinsemellan förstärkta med ett horisontellt vadersystem. De befintliga silotornen förstärktes också med en serie betongfyllda (för brandsäkerhet) stålbalkar som löper runtom dem och vinklade uppåt hjälper till att bära upp kontorsbyggnaden.

GEMINI RESIDENCE är ett modernt bostadskomplex som byggts längs med kanalen invid Islands brücke. Det holländska arkitektkontoret MDVRV vann uppdraget om att rita de 84 lägenheterna med utgångspunkt från resterna av en gammal processanläggning; två tvillingtorn i betong. Silotornen var ihåliga hela vägen upp. Ett imponerande tomrum med en diameter på 25 meter och en höjd på 42, vilket var unikt för det här projektet.

EN VIKTIG URSRINGSIDÉ var att bevara och ta tillvara tomrummen för att integrera horisontell och vertikal cirkulation. Att fylla igen ett så unikt rum med bostadsytor skulle ha tagit bort tornens speciella arkitektoniska kvalitet. Dessutom är endast begränsad håltagning möjlig i en betongvägg som är böjd och begränsades därför till dörröppningar. Silotornen bevarades och utformades till stilfulla trapphus i endast två toner; svart och vitt.

Svart till de horisontella ytorna och vitt till de vertikala; svartmålat betonggolv till loftgångar och trappsteg samt vitmålad räckan i perforerad plåt för ljudabsorberande effekt. Loftgångarna löper stilfullt runt de cirkulära trapphusen där endast trappor i 90-graders vinkel från en våning till en annan bryter tomrummet i en jämn rytm.

–Tomrummen är unika och effektfulla med dessa dimensioner. Kontrasterna ljus–mörkt passar bra in på en sådan yta, säger Jacob van Rijs, arkitekt på MDVRV.

Andra faktorer som varit viktiga för projektets utformning är läget vid vatten, vilket arkitekten Jacob van Rijs ville ta till vara genom att skapa lägenheter med så mycket vyer och ljusinsläpp som möjligt. Gemini Residence är en stilren byggnad som lever upp till ”less is more”. 84 lägenheter byggdes i åtta våningar

Uptio. Et utem everi del illamen isitationsed magnati accumquis as secto testor suntur minis qui ut fugitem ut

som tycks hänga på utsidan av tornen. De hålls uppe av ett robust bjälklag och ett kompletterande vadersystem.

DEN INDUSTRIELLA karaktären har bibehållits och på långt håll kan man uppfatta byggnaden likt två cisterner, men när dagsljus reflekteras i glasträckena eller när lägenheterna är upplysta på kvällstid framträder byggnadens strömlinjeformade volym på ett tydligt och stilfullt sätt. En elegant design med 360 graders balkonger och räcken av glas som kontrast till silotornen. Ett viktigt mål i projektet var att skapa en arkitektur som skulle komma att knyta an till platsens identitet och historia.

–Balkongerna är ordentligt tilltagna vilket också är en viktig del av konceptet; att inkludera utemiljön, säger Jacob van Rijs.

VIKTIGT FÖR ARKITEKTERNA HAR handlat om att ta tillvara och återanvända den befintliga byggnaden på att så adekvat och logiskt sätt som möjligt och tillsammans med lägenheterna integrera den i ett nytt urbant sammanhang. Det har handlat mycket om förståelse för platsens identitet och förmågan att tillföra något bättre; idag som ett viktigt landmärke utöver dess funktion som bostäder. ♦